

Prožívání a prožitek

O „prožívání“ lze mluvit pouze jako o do hloubky jdoucím vztahu živého subjektu k jeho vlastnímu subjektivnímu (nikoli subjektivnímu!) dění; zejména v případě člověka jde zároveň o specifický způsob „sebeuvědomování“ (odlišný od „uvědomování sebe“). Významnou součástí resp. složkou takového prožívání je jakási nižší (a jednodušší) forma (roz)poznávání toho či onoho děje, a jeho výsledkem mohou být jakési ve vědomí ustavené (konstruované) pseudo-celky, tzv. „prožitky“ či „zážitky“. Některé takové prožitky (zážitky) mohou proniknout do velké hloubky, mohou mít značnou „setrvalost“, a mohou mít mimořádně silný významový vliv na další způsoby prožívání blízce nebo vzdáleněji podobných (analogických) situací a dějů. Mylné je přesvědčení, že „prožívání je vnitřní a ryze subjektivní dění“, neboť tu je zaměňováno dění subjektivní za subjektivní, resp. „vnitřní“ a „nitro“ je redukováno na „pouhou subjektivitu“. (Prožívání nelze redukovat na pouhé uvědomování vlastních duševních procesů, neboť život nespočívá jen ve vědomí resp. uvědomování. Prožívání také není jen psychický proces – leda že bychom podstatně rozšířili a prohloubili své chápání psychiky a „psyché“ vůbec. Ostatně prožívání může být uvědomováno – a tedy být „vědomé“, ale spousta subjektivního dění je prožívána, aniž by nutně musela vstoupit do vědomí.)

(Písek, 140203-1.)